

Гончарова Я. В., студент ННІ № 4
Національної академії внутрішніх справ

ДОБРОЧИННІСТЬ, ЯК НЕВІД'ЄМНА СКЛАДОВА ФОРМУВАННЯ УКРАЇНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА

Сучасні ринкові трансформації обумовлюють швидкий розвиток неоднорідностей в економічній сфері українського суспільства, що призводить до поглиблення в ньому соціального розшарування та посилення соціально-дисгармонізаційних процесів. Сучасною наукою активно досліджуються умови й методи подолання цих негативних тенденцій на основі актуалізації психолого-педагогічного потенціалу духовного й культурного розвитку суспільства, стимуляції різноманітних форм соціальної діяльності на засадах доброчинності, зокрема і в сфері фахової соціальної роботи. Зважаючи на це, в умовах сьогодення актуальним є вивчення феномену доброчинності як важливої передумови соціальної роботи. У цьому аспекті потребують вивчення питання впливу фактора доброчинності на ефективність професійної соціальної роботи, що має важливе значення для підвищення якості фахової підготовки майбутніх соціальних працівників.

Варто зазначити, що феномен доброчинності та її діяльнісна форма вияву - доброчинна діяльність - розглядаються сучасною наукою в багатьох контекстах - філософському (добродіяння), соціальному (як окремий

соціальний інститут), психологічному (як реалізація потреби у визнанні й самоактуалізації), теологічному (як християнська чеснота) та ін. Наукова характеристика феномену доброчинності визначається ознаками: її міждисциплінарності (залежить від галузі науки, яка займається вивченням даної категорії - історії, соціальної педагогіки, соціології, філософії, психології тощо); її відносності (етико-культурні особливості реалізації доброчинності в умовах певного історичного етапу); її багаторівневості (добро чинність індивідуальна (приватна), колективна, державна); а також залежності від методології й наукового апарату наукового дослідження [1, с.16].

Феномен доброчинності може розглядатися як елемент соціального і особистісного компонентів структури індивідуального досвіду і може характеризуватися двома функціями - соціальної адаптації та саморозвитку особистості. Характер вияву мотиваційних характеристик доброчинної діяльності дає можливість говорити про компенсаторну функцію суб'єкта доброчинності стосовно об'єкта доброчинної діяльності (А. Маслоу). Відносна незалежність вияву факторів доброчинності на рівнях особистості та її поведінки виявляється у феномені вибіркової доброчинності - "девіантна" доброчинність [2, с. 13]), що, може відображатися в ефективності діяльності соціального працівника в умовах фахової соціальної роботи. У контексті дослідження доброчинності як важливої психологічної характеристики особистості фахівця соціальної сфери важливим є положення про те, що в умовах навчальної діяльності застосування системи розвитку доброчинності на індивідуальному (особистісному) рівні сприяє психологічним змінам свідомості суб'єктів освітнього процесу. Зокрема, такі зміни свідомості суб'єктів (студентів - в умовах навчання у ВНЗ) характеризуються змінами рівня їх соціальної відповідальності, статусно-рольових позицій та ціннісно-нормативних установок [3, с. 152]. При цьому доброчинність виступає регулятором соціалізації особистості й реалізується на засадах соціальної справедливості

та відповідальності. Добродійність як соціокультурний та соціально-психологічний феномен має двосторонній характер, її можна розглядати і як явище (соціально-психологічна, етико-моральна характеристика людини), і як діяльність (соціально спрямований процес взаємодії людей у суспільстві). У своїй першооснові це явище має особистісно-соціальний морально-духовний характер, що психологічно спонукає окрему людину чи групу людей, об'єднаних спільними інтересами, до здійснення добродійної діяльності в суспільстві. Спрямована на загальне благо, добродійність (благодійність) є діяльністю, мета якої виходить за межі інтересів родинно-дружнього кола, є діяльністю, яка не здійснюється з метою одержання прибутку, за адміністративним розпорядженням. Система добродійності в будь-якій соціальній системі виконує важливу функцію реалізації певної частини державної соціальної політики.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Сербин Р.А. Деякі підходи до визначення поняття «благодійництво» / Р.А. Сербин // Кримінологічна теорія і практика: досвід, проблеми сьогодення та шляхи їх вирішення [Текст] : тези доп. наук.-практ.конф. (Київ, 26 берез. 2015 року) / [ред. кол. В.В. Черней, О.М. Джужа, В.В. Василевич та ін.]. - К. : Нац. акад. внутр. справ, 2015. - с.232-234.

2. Савранська Н. О. Етико-філософський аналіз благодійності : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. філософ. наук: спец. 09.00.07 “Етика” / Н. О. Савранська. - К., 2008. - 15 с.

3. Сербин Р.А. Мета благодійної діяльності / Р.А. Сербин // Іншомовна підготовка працівників ОВС та фахівців із права [Текст] : тези доп. наук.-теорет. конф. (Київ, 30 квіт. 2015 р.) / ред. кол. : В.В. Черней, І.Г. Галдецька та ін. - К.: Нац. акад. внутр. справ, 2015. - с.151-153